TIBBIYOT
TA'LIMI & INNOVATSIYALARI

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
19 20
TOSHKENT TIBBIYOT AKADEMIYASI

Google scholar

PubMed MEDLINE

NIH U.S. National Library of Medicine National Institutes of Health | Advancing Health Through Knowledge

№11-SON

- 14.00.00 - Tibbiyot fanlari;
- 14.00.01 - Akusherlik va ginekologiya;
- 14.00.02 - Morfologiya;
- 14.00.03 - Endokrinologiya;
- 14.00.04 - Otorinolaringologiya;
- 14.00.05 - Ichki kasalliklar;
- 14.00.06 - Kardiologiya;
- 14.00.07 - Gigiena;
- 14.00.08 - Oftal'mologiya;
- 14.00.09 - Pediatriya;
- 14.00.10 - Yuqumli kasalliklar;
- 14.00.11 - Dermatologiya va venerologiya;
- 14.00.12 - Tibbiy reabilitologiya;
- 14.00.13 - Nevrologiya;
- 14.00.14 - Onkologiya;
- 14.00.15 - Patologik anatomiya;
- 14.00.16 - Normal va patologik fiziologiya;
- 14.00.17 - Farmakologiya va klinik farmakologiya;
- 14.00.18 - Psixiatriya va narkologiya;
- 14.00.19 - Klinik radiologiya;
- 14.00.20 - Tibbiy genetika;
- 14.00.21 - Stomatologiya;
- 14.00.22 - Travmatologiya va ortopediya;
- 14.00.23 - Hamshiralik ishini tashkil etish;
- 14.00.24 - Sud tibbiyoti;
- 14.00.27 - Xirurgiya;
- 14.00.28 - Neyroxirurgiya;
- 14.00.41 - Xalq tabobati;
- 14.00.35 - Bolalar xirurgiyasi;
- 14.00.34 - Yurak-qon tomir xirurgiyasi

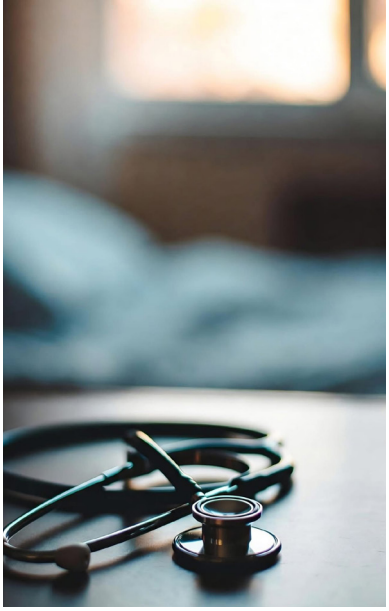
2026-yil, noyabr

tibbiyot-talimi-va-innovatsiyalari.uz

https://t.me/tibbbiyot_2100

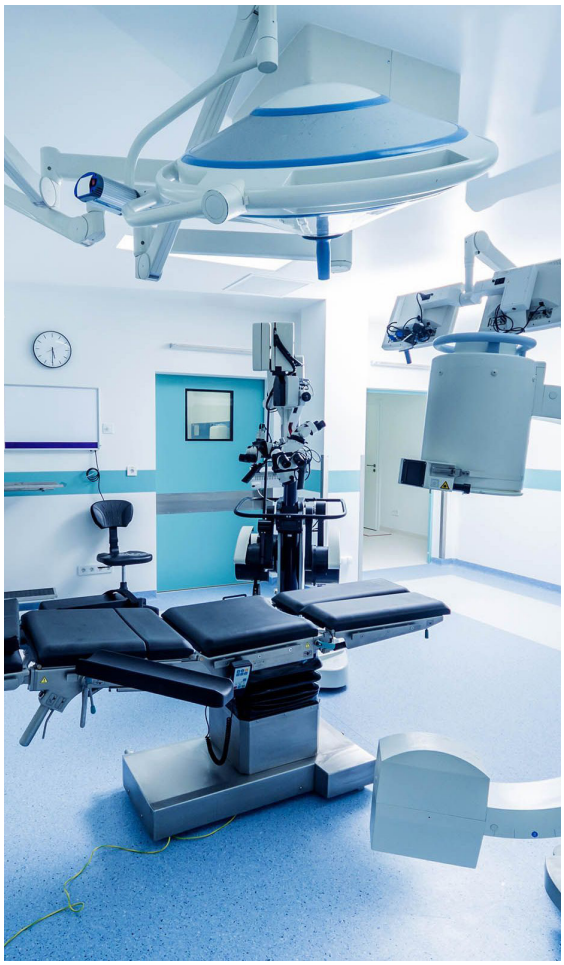
Litsenziya raqami: №745444

Tahrir hay’ati a’zolari:

BOSH MUHARRIR:
Shuhrat Baymuradov Abdujalilovich
tibbiyot fanlari doktori (DSc), professor

BOSH MUHARRIR O‘RINBOSARI:
Iminov Komiljon Odiljonovich
tibbiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori

“Tibbiyot ta'limi va innovasiyalari” ilmi elektron jurnali 29.04.2025-yildan O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan C-5669801 reyestr raqami tartibi bo‘yicha ro‘yxatdan o‘tkazilgan. Litsenziya raqami: №745444.

Tahrir hay’ati a’zolari:

Sharipov Kongratbay Avezimbetovich
Texnika fanlari doktori (DSc), professor

Ishanqulov Artiqboy Eshboyevich
Biologiya fanlari doktori (DSc), professor

Otamuradov Furqat Abdukarimovich
tibbiyot fanlari doktori (DSc), dotsent.

Shuxrat Jumayevich Teshayev
tibbiyot fanlari doktori (DSc), professor

Oral Aminovna Ataniyazova
tibbiyot fanlari doktori (DSc), professor

Jalolova Feruza Maxamatjanovna
Tibbiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori (DSc), dotsent

Uraqov Shokir Ulashovich
tibbiyot fanlari doktori doktori (DSc)

Aripkhodjaeva Shakhzoda
resident doctor in national medical center

"TIBBIYOT TA’LIMI VA INNOVATSIYALARI" ilmiy elektron jurnali O‘zbekiston Respublikasi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi (AOKA) tomonidan 2024-yil 9-oktabrdan boshlab c-5669651 raqami ostida rasmiy ro‘yxatdan o‘tkazilgan.

Murojaat uchun telefon:
+998 97 748 70 03
Email: @munis_sm

MUNDARIJA

ОЦЕНКА РЕЗУЛЬТАТОВ КОМПЛЕКСНОГО ЛЕЧЕНИЯ ОСТЕОМИЕЛИТА ВЕРХНЕЙ ЧЕЛЮСТИ У БОЛЬНЫХ САХАРНЫМ ДИАБЕТОМ 2 ТИПА 22
Махкамов Зохидхужа Хасанхон угли, Рузиматов Акмалбек Санжарбек угли, Аллаяров Абдулло Улугбек угли

ASSOCIATION OF VARICOCELE SEVERITY WITH SEMEN PARAMETERS IN INFERTILE MEN FROM THE FERGANA REGION: A CROSS-SECTIONAL STUDY 27
Egamberdiyev Dilmurod Kamolitdinovich, Mo‘mindjonov Mansurjon Murodovich, Bozorov Shakhzodbek Rustamovich, Ibrokhimov Diyorbek Valijonovich, Turdiboyev Abduqodir Obidovich

PROFILAKTIK TIBBIYOTNING ZAMONAVIY MUAMMOLARI VA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI 34
Madazizova Dilfuza Raxmatullayevna, Safarova Sanobar Omontashevna, Djumayeva Hikoyat Sharipovna

PROFILAKTIK TIBBIYOTNING ZAMONAVIY MUAMMOLARI VA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI

Madazizova Dilfuza Raxmatullayevna
Toshkent Kimyo xalqaro universiteti,
tibbiy fundamental fanlar kafedrasi dotsent v. b.
E-mail: madazizova72@mail.ru
ORCID: 0000-0002-7309-3768

Safarova Sanobar Omontashevna
Nizomiy Ganjaviy nomidagi O‘zbekiston milliy pedagogika universiteti,
surdopedagogika va maxsus pedagogika klinik asoslari kafedrasi dotsenti
E-mail: safarovasanobar68@gmail.com
ORCID: 0009-0001-3520-3444

Djumayeva Hikoyat Sharipovna
Navoiy davlat universiteti, umumiy tibbiy fanlar kafedrasi dotsenti
E-mail: djumayevahikoyat@gmail.com
ORCID: 0009-0004-0587-9429

Annotatsiya: Maqolada zamonaviy profilaktik tibbiyotning dolzarb muammolari va rivojlanish istiqbollari ilmiy adabiyotlar hamda Jahon sog‘liqni saqlash tashkiloti materiallari asosida tahlil qilinadi. Surunkali yuqumli bo‘lmagan va yuqumli kasalliklarning oldini olish, xavf omillarini erta aniqlash, sog‘lom turmush tarzini shakllantirish, atrof-muhit bilan bog‘liq xavflarni kamaytirish va birlamchi tibbiy-sanitariya yordamini mustahkamlash masalalariga e’tibor qaratiladi. Shuningdek, tibbiy savodxonlik, profilaktik xizmatlardan foydalanishdagi ijtimoiy tengsizlik, raqamli texnologiyalarni qo‘llash imkoniyatlari va ularning cheklovlari ko‘rib chiqiladi. Tahlil profilaktik tibbiyotda klinik, ijtimoiy, ekologik va tashkiliy chora-tadbirlarni birlashtiruvchi, ilmiy dalillarga asoslangan kompleks yondashuv zarurligini ko‘rsatadi.

Kalit so‘zlar: profilaktik tibbiyot, jamoat salomatligi, kasalliklarning oldini olish, xavf omillari, erta tashxislash, surunkali yuqumli bo‘lmagan kasalliklar, vaksinatsiya, sog‘lom turmush tarzi, birlamchi tibbiy-sanitariya yordami, raqamli texnologiyalar.

Abstract: The article analyzes the current challenges and development prospects of modern preventive medicine based on scientific literature and materials published by the World Health Organization. Particular attention is paid to the prevention of noncommunicable and communicable diseases, early identification of risk factors, promotion of healthy lifestyles, reduction of environmental risks, and strengthening of primary health care. The article also examines health literacy, social inequalities in access to preventive services, and the opportunities and limitations associated with the use of digital technologies. The analysis highlights the need for a comprehensive, evidence-based approach to preventive medicine that integrates clinical, social, environmental, and organizational interventions.

Key words: preventive medicine, public health, disease prevention, risk factors, early detection, noncommunicable diseases, vaccination, healthy lifestyle, primary health care, digital technologies.

Аннотация: В статье анализируются актуальные проблемы и перспективы развития современной профилактической медицины на основе научной литературы и материалов Всемирной организации здравоохранения. Особое внимание уделяется профилактике хронических неинфекционных и инфекционных заболеваний, раннему выявлению факторов риска, формированию здорового образа жизни, снижению экологических рисков и укреплению первичной медико-санитарной помощи. Кроме того, рассматриваются вопросы медицинской грамотности, социального неравенства в доступе к профилактическим услугам, а также возможности и ограничения применения цифровых технологий. Анализ обосновывает необходимость комплексного подхода к профилактической медицине, основанного на научных данных и объединяющего клинические, социальные, экологические и организационные мероприятия.

Ключевые слова: профилактическая медицина, общественное здоровье, профилактика заболеваний, факторы риска, ранняя диагностика, неинфекционные заболевания, вакцинация, здоровый образ жизни, первичная медико-санитарная помощь, цифровые технологии.

KIRISH

Profilaktik tibbiyot zamonaviy sog‘liqni saqlash tizimining muhim yo‘nalishi bo‘lib, aholi salomatligini saqlash, kasalliklarning yuzaga kelish xavfini kamaytirish, patologik jarayonlarni erta aniqlash va faol hayot davomiyligini uzaytirishga qaratilgan. Hozirgi davrda kasallanish tarkibida surunkali yuqumli bo‘lmagan kasalliklar ulushining yuqoriligi, yuqumli kasalliklar bilan bog‘liq epidemiologik tahdidlarning saqlanib qolishi, turmush tarzi va atrof-muhit omillarining o‘zgarishi profilaktik yondashuvlarning ahamiyatini oshirmoqda [1]. An’anaviy tibbiy model ko‘pincha kasallik yuzaga kelganidan keyin uni tashxislash va davolashga yo‘naltirilgan. Biroq ko‘plab surunkali kasalliklar uzoq vaqt davomida simptomsiz yoki kam simptomli rivojlanadi. Shu sababli, faqat klinik shikoyatlar paydo bo‘lgandan keyin tibbiy yordamga murojaat qilish kasalliklarni erta aniqlash va asoratlarning oldini olish imkoniyatlarini cheklashi mumkin.

Profilaktik tibbiyot xavf omillarini aniqlash va ularni kamaytirish, emlash, skrining va maslahat xizmatlarini tashkil etish, sog‘lom hayot muhitini shakllantirish hamda aholining o‘z salomatligi uchun mas’uliyatini oshirish kabi yo‘nalishlarni qamrab oladi. Ushbu faoliyat tibbiyot muassasalari bilan cheklanmay, ta’lim, mehnat, ekologiya va ijtimoiy himoya tizimlari bilan hamkorlikni talab etadi [2]. Maqolaning maqsadi — zamonaviy profilaktik tibbiyotning asosiy muammolari va rivojlanish istiqbollarini, xususan, kasalliklarning asosiy xavf omillari, profilaktik xizmatlardan foydalanish imkoniyatlari, birlamchi tibbiy-sanitariya yordami va raqamli texnologiyalar nuqtayi nazaridan ilmiy manbalar asosida tahlil qilish.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Jahon sog‘liqni saqlash tashkiloti ma’lumotlarida yurak-qon tomir kasalliklari, saraton, surunkali respirator kasalliklar va qandli diabet surunkali yuqumli bo‘lmagan kasalliklarning asosiy guruhlari sifatida ko‘rsatiladi. Tamaki iste’moli, noto‘g‘ri ovqatlanish, jismoniy faollikning yetishmasligi, alkogolni zararli iste’mol qilish va atmosfera havosining ifloslanishi ushbu kasalliklar xavfini oshiruvchi muhim omillar hisoblanadi [1]. Mazkur omillarning bir qismi o‘zgartirilishi mumkinligi profilaktik tadbirlarni amalga oshirish uchun muhim ilmiy asos yaratadi. Jismoniy faollikni oshirish bo‘yicha global harakatlar rejasi muntazam jismoniy faollikning yurak kasalliklari, insult, qandli diabet, gipertenziya va semizlik xavfini kamaytirishdagi ahamiyatini ta’kidlaydi. Hujjatda jismoniy faollikni oshirish faqat individual tavsiyalar bilan emas, balki transport, shaharsozlik, ta’lim va sog‘liqni saqlash sohalaridagi hamkorlik orqali amalga oshirilishi zarurligi qayd etilgan [3].

Birlamchi tibbiy-sanitariya yordami bo‘yicha zamonaviy yondashuvlar profilaktika, davolash, reabilitatsiya va palliativ yordamni uzluksiz tizim sifatida ko‘radi. Birlamchi bo‘g‘in aholiga yaqinligi, uzluksiz kuzatuvni ta’minlashi va xavf omillarini erta aniqlash imkoniyati bilan profilaktik tibbiyotning tayanch qismi hisoblanadi [2]. Bunda tibbiy xizmatlarning geografik va iqtisodiy jihatdan qulayligi, shuningdek, ijtimoiy determinantlarni hisobga olish muhimdir [8]. Yuqumli kasalliklar profilaktikasida vaksinatsiya, epidemiologik kuzatuv, sanitariya-gigiyena qoidalariga rioya qilish va infeksion nazorat muhim o‘rin tutadi [7]. Antimikrob preparatlardan asossiz foydalanish mikroorganizmlarning dori vositalariga chidamliligini kuchaytirishi mumkin. Shu bois antibiotiklarni oqilona buyurish va tibbiy yordam bilan bog‘liq infeksiyalarning oldini olish profilaktik dasturlarning ajralmas qismi bo‘lishi lozim [6].

Adabiyotlar va xalqaro tavsiyalar profilaktik tibbiyotning samaradorligi faqat tibbiy tekshiruvlar soni bilan emas, balki aniqlangan xavf omillariga javob choralarining sifati, keyingi kuzatuv, aholining ishtiroki va profilaktik xizmatlardan teng foydalanish imkoniyati bilan belgilanishini ko‘rsatadi. Shu bilan birga, raqamli texnologiyalar profilaktik xizmatlarni tashkil etishda qo‘shimcha imkoniyatlar yaratishi bilan bir qatorda, maxfiylik, raqamli savodxonlik va ma’lumotlar xavfsizligi bilan bog‘liq masalalarni ham yuzaga keltiradi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur maqola tavsifiy va qiyosiy adabiyotlar tahlili shaklida tayyorlandi. Tahlil obyekti sifatida profilaktik tibbiyot, surunkali yuqumli bo‘lmagan kasalliklarning xavf omillari, birlamchi tibbiy-sanitariya yordami, jismoniy faollik, vaksinatsiya, antimikrob rezistentlik va salomatlikning ijtimoiy determinantlariga oid Jahon sog‘liqni saqlash tashkiloti materiallari hamda ilmiy-uslubiy manbalar tanlab olindi. Manbalar mazmuni profilaktik tibbiyotning asosiy yo‘nalishlari bo‘yicha guruhlandi: 1) surunkali yuqumli bo‘lmagan kasalliklar va ularning xavf omillari; 2) yuqumli kasalliklar profilaktikasi; 3) sog‘lom turmush tarzini shakllantirish; 4) ekologik va ijtimoiy determinantlar; 5) birlamchi tibbiy-sanitariya yordami va raqamli texnologiyalar. Ma’lumotlar mavzulararo qiyoslash va umumlashtirish usullari yordamida tahlil qilindi. Maqola birlamchi klinik tadqiqot hisoblanmaydi: bemorlar yoki respondentlar ishtirokida yangi ma’lumotlar yig‘ilmagan, laboratoriya yoki statistik tahlillar o‘tkazilmagan. Shu sababli natijalar mavjud manbalardagi ma’lumotlarning tavsifiy umumlashtirilishiga asoslanadi. Tizimli sharhga xos to‘liq qidiruv protokoli va formal sifat baholashi amalga oshirilmagan.

TAHLIL VA NATIJALAR

Surunkali yuqumli bo‘lmagan kasalliklar uzoq davom etishi, mehnat qobiliyati va hayot sifatiga ta’sir ko‘rsatishi hamda sog‘liqni saqlash tizimiga katta yuklama tushirishi bilan tavsiflanadi. Arterial gipertenziya, ortiqcha tana vazni, qonda glyukoza va lipidlar miqdorining oshishi ko‘pincha uzoq vaqt davomida yaqqol klinik belgilarsiz kechishi mumkin. Shu sababli arterial qon bosimini muntazam o‘lchash, tana vazni va metabolik ko‘rsatkichlarni baholash, tibbiy ko‘rsatmalarga muvofiq skrining tekshiruvlarini o‘tkazish muhim profilaktik choralar hisoblanadi [1, 4, 5]. Xavf omilini aniqlashning o‘zi yetarli emas. Tekshiruv natijalariga muvofiq individual tavsiyalar berish, bemorni kuzatish, zarur hollarda qo‘shimcha tekshiruv yoki davolashga yo‘naltirish hamda tavsiyalarga rioya qilinishini baholash talab etiladi. Profilaktik yondashuvda yosh, irsiy moyillik, yondosh kasalliklar, ovqatlanish odatlari va kasbiy sharoitlar hisobga olinishi lozim.

Yuqumli kasalliklar profilaktikasida vaksinatsiya eng muhim vositalardan biri bo‘lib, uning samaradorligi emlash qamrovi, emlashning o‘z vaqtida amalga oshirilishi, vaksinalarning mavjudligi va aholining ishonchiga bog‘liq. Emlashga oid noto‘g‘ri axborot va tibbiy savodxonlikning yetarli emasligi profilaktik dasturlarda ishtirok etish darajasini kamaytirishi mumkin. Shu sababli tibbiyot xodimlari aholiga tushunarli, ishonchli va ilmiy asoslangan ma’lumotlarni yetkazishi zarur [7]. Tibbiy yordam bilan bog‘liq infeksiyalarni kamaytirish uchun qo‘l gigiyenasi, sterilizatsiya va dezinfeksiya qoidalariga rioya qilish, infeksion nazorat hamda epidemiologik kuzatuvni takomillashtirish talab etiladi. Antibiotiklarni ko‘rsatmalarsiz yoki noto‘g‘ri qo‘llash antimikrob rezistentlikning kuchayishiga olib keladi. Shu bois antimikrob preparatlarni oqilona buyurish, davolash protokollariga amal qilish va infeksiyalarning oldini olish choralari birgalikda amalga oshirilishi kerak [6]. To‘g‘ri ovqatlanish, muntazam jismoniy faollik, yetarli uyqu va tamaki mahsulotlaridan voz kechish ko‘plab surunkali kasalliklar xavfini kamaytirishga xizmat qiladi. Biroq sog‘lom turmush tarzi bo‘yicha ma’lumotga ega bo‘lish har doim ham xulq-atvorning barqaror o‘zgarishiga olib kelmaydi. Vaqt va mablag‘ cheklovlari, ish jadvali, psixologik omillar hamda jismoniy mashg‘ulotlar uchun qulay infratuzilmaning yetishmasligi tavsiyalarga amal qilishni qiyinlashtirishi mumkin. Shu sababli profilaktik dasturlar individual maslahatlarni sog‘lom tanlovni qo‘llab-quvvatlaydigan muhit bilan birlashtirishi kerak. Ta’lim muassasalari va ish joylarida jismoniy faollik imkoniyatlarini kengaytirish, sog‘lom ovqatlanish uchun qulay sharoitlar yaratish va real, bosqichma-bosqich maqsadlarni belgilash tavsiya etiladi [3].

Atmosfera havosining ifloslanishi, ichimlik suvi sifatining pastligi, kimyoviy moddalar bilan aloqa, shovqin va xavfsiz bo‘lmagan mehnat sharoitlari aholi salomatligiga salbiy ta’sir ko‘rsatishi mumkin. Ifloslangan havo nafas olish va yurak-qon tomir tizimi kasalliklari xavfi bilan bog‘liq. Ayrim ishlab chiqarish omillarining uzoq muddatli ta’siri esa kasb kasalliklarining rivojlanishiga olib kelishi mumkin [1]. Bunday xavflarning oldini olish tibbiy kuzatuv bilan bir qatorda sanitariya-gigiyenik monitoring, mehnat muhofazasi, havo va suv sifatini yaxshilash hamda davlat idoralari, ish beruvchilar va tibbiyot muassasalari o‘rtasidagi hamkorlikni talab qiladi. Demak, ekologik profilaktika faqat individual himoya choralariga emas, balki jamoaviy va tashkiliy tadbirlarga ham tayanishi lozim. Profilaktik tibbiyot samaradorligi aholining xizmatlardan o‘z vaqtida foydalanish imkoniyatiga bevosita bog‘liq. Yashash joyi, daromad, ta’lim darajasi va transport imkoniyatlari profilaktik ko‘riklar hamda maslahat xizmatlaridan foydalanishga ta’sir qilishi mumkin. Olis hududlarda yashovchilar yoki ijtimoiy jihatdan zaif guruhlarning tibbiy yordamga kech murojaat qilishi natijasida kasalliklarning kechroq aniqlanish ehtimoli ortadi [8]. Birlamchi tibbiy-sanitariya yordamini mustahkamlash ushbu muammoni kamaytirishning muhim yo‘nalishidir. Oilaviy shifokorlar xavf omillarini aniqlash, profilaktik maslahatlar berish, bemorlarni muntazam kuzatish va zarur hollarda ixtisoslashtirilgan tekshiruvlarga yo‘naltirish imkoniyatiga ega. Mahallalarda sanitariya-ma’rifiy ishlarni tashkil etish, aholi yashash joylariga chiqib o‘tkaziladigan tadbirlar va masofaviy maslahatlar xizmatlar qamrovini oshirishga yordam berishi mumkin [2].

Elektron tibbiy kartalar, teletibbiyot, mobil ilovalar va eslatma tizimlari profilaktik ko‘riklar hamda emlash muddatlarini nazorat qilish, ayrim salomatlik ko‘rsatkichlarini kuzatish va bemor bilan tibbiyot xodimi o‘rtasidagi aloqani yaxshilash imkonini beradi. Maxfiylik talablariga rioya qilgan holda to‘plangan ma’lumotlar xavf omillarining tarqalishini baholash va profilaktik dasturlarni rejalashtirishda qo‘llanishi mumkin. Biroq raqamli texnologiyalarni joriy etishda raqamli savodxonlik darajasidagi tafovutlar, internetdan foydalanish imkoniyatlari, shaxsiy ma’lumotlarni himoya qilish va avtomatlashtirilgan tavsiyalarni noto‘g‘ri talqin qilish xavfi hisobga olinishi zarur. Raqamli vositalar tibbiyot xodimining klinik baholashi o‘rnini bosmasligi, balki profilaktik xizmatlarni to‘ldiruvchi vosita sifatida qo‘llanilishi kerak. Tahlil qilingan manbalar va mavzularni umumlashtirish asosida profilaktik tibbiyotni takomillashtirishning quyidagi ustuvor yo‘nalishlari ajratildi: xavf omillarini erta aniqlash va keyingi kuzatuv uzviyligini ta’minlash; birlamchi tibbiy-sanitariya yordami qamrovini kengaytirish; emlash va infeksion nazorat dasturlarini mustahkamlash; sog‘lom ovqatlanish va jismoniy faollikni qo‘llab-quvvatlovchi muhit yaratish; ekologik va kasbiy xavflarni kamaytirish; aholining tibbiy savodxonligini oshirish; raqamli yechimlardan axborot xavfsizligi va teng foydalanish tamoyillari asosida foydalanish. Profilaktik dasturlarning natijadorligini baholashda qamrab olingan aholi ulushi, xavf omillarining o‘z vaqtida aniqlanishi, tavsiyalarga

rioya qilish darajasi, kasallik asoratlari chastotasi va tadbirlar xarajatlari kabi ko‘rsatkichlardan foydalanish mumkin. Bunday baholash profilaktik resurslarni ehtiyoj yuqori bo‘lgan guruhlarga yo‘naltirish va sog‘liqni saqlash tizimi samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

XULOSA

Zamonaviy profilaktik tibbiyotning asosiy muammolari biologik, xulq-atvor, ijtimoiy, ekologik va tashkiliy omillarning o‘zaro ta’siri bilan belgilanadi. Surunkali yuqumli bo‘lmagan kasalliklar xavfining yuqoriligi, yuqumli kasalliklar bilan bog‘liq tahdidlarning saqlanib qolishi, sog‘lom turmush tarziga rioya qilishdagi qiyinchiliklar va tibbiy xizmatlardan foydalanishdagi tengsizlik profilaktik yondashuvlarni kompleks ravishda takomillashtirishni talab etadi. Profilaktik faoliyatning ustuvor vazifalari xavf omillarini erta aniqlash, muntazam tibbiy kuzatuvni tashkil etish, vaksinatsiya va infeksion nazoratni kuchaytirish, sog‘lom turmush tarzini qo‘llab-quvvatlash hamda birlamchi tibbiy-sanitariya yordamini rivojlantirishdan iborat. Raqamli texnologiyalar ushbu jarayonlarni takomillashtirishi mumkin, biroq ularni joriy etishda maxfiylik, raqamli tenglik va tibbiy mutaxassis nazorati ta’minlanishi lozim. Shunday qilib, samarali profilaktik tibbiyot faqat tibbiy tekshiruvlar majmuasi emas, balki sog‘liqni saqlash tizimi, ta’lim, mehnat, ekologiya va davlat boshqaruvi o‘rtasidagi hamkorlikka asoslangan uzluksiz jarayondir. Ushbu yondashuv oldini olish mumkin bo‘lgan kasalliklar va asoratlarni kamaytirish, aholining hayot sifatini yaxshilash hamda sog‘liqni saqlash tizimining barqarorligini mustahkamlashga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. World Health Organization. Noncommunicable diseases. Fact sheet. Geneva: WHO; 25 September 2025. https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/noncommunicable-diseases
2. World Health Organization. Primary health care. Fact sheet. Geneva: WHO; 5 December 2025. https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/primary-health-care
3. World Health Organization. Global action plan on physical activity 2018–2030: more active people for a healthier world. Geneva: WHO; 2018. https://www.who.int/publications/i/item/9789241514187
4. World Health Organization. Global report on hypertension: the race against a silent killer. Geneva: WHO; 2023.
5. World Health Organization. Global Health Observatory: Noncommunicable disease risk factors and conditions. Geneva: WHO. https://www.who.int/data/gho/data/themes/topics/noncommunicable-diseases-risk-factors
6. World Health Organization. Antimicrobial resistance. Geneva: WHO. https://www.who.int/health-topics/antimicrobial-resistance
7. World Health Organization. Vaccines and immunization. Geneva: WHO. https://www.who.int/health-topics/vaccines-and-immunization
8. World Health Organization. Social determinants of health. Geneva: WHO. https://www.who.int/health-topics/social-determinants-of-health

TIBBIYOT
TA'LIMI & INNOVATSIYALARI

2026. № 11

Muharrir: Sherzod Qurbonov

Mas’ul kotib: Surmaniso Mirzaliyeva

Dizayner: Oloviddin Sobir o‘g‘li

© Materiallar ko‘chirib bosilganda “Tibbiyot ta'limi va innovasiyalari” ilmi elektron jurnali manba sifatida ko‘rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma’sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo‘lishingiz mumkin. Obuna bo‘lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to‘lov haqidagi ma’lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo‘natishingizni so‘raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo‘natamiz.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga
maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.
El.Pochta: sq143235@gmail.com
Bot: @munis_sm
Tel.: 97 748 70 03

Google scholar

PubMed MEDLINE
NIH U.S. National Library of Medicine National Institutes of Health
Advancing Health Through Knowledge